



Raadsvoorstel

Raadsvergadering van 20 februari 2018

Datum coll.besl.	16 januari 2018
Voorstel van	K. Boomstra
Telefoonnr.	0224 – 210
Registratienr.	17.077399
Onderwerp	Aardgasvrije nieuwbouw in Schagen

Publiekssamenvatting

De gemeente Schagen streeft naar duurzame oplossingen voor de verbetering van het milieu. Concrete maatregelen zijn "faciliteren van initiatiefnemers van grote duurzame energieprojecten en een realistische routekaart ontwikkelen naar een energie neutrale gemeente". De gemeente Schagen wil nu aansluiten op de Rijksdoelstelling om de gebouwde omgeving in 2050 energieneutraal te laten zijn. Dit betekent dat de gebouwde omgeving ook aardgasvrij moet worden. De nieuwe Warmtewet die naar verwachting 1 juli 2018 zal worden vastgesteld biedt hiervoor mogelijkheden. Waar dat juridisch mogelijk is zal de gemeente bij nieuwbouw de voorwaarde stellen dat er aardgasvrij gebouwd wordt. Daarnaast zal de gemeente in alle andere gevallen met de betrokken partijen in gesprek gaan om aardgasvrij bouwen maximaal te stimuleren. Zo zetten we in Schagen een belangrijke stap in de energietransitie.

Gevraagde besluit

1. uitgangspunt is dat alle nieuwbouw in Schagen aardgasloos wordt gebouwd;
2. bestaande contracten zullen worden gerespecteerd, maar gasloos bouwen wordt wel bespreekbaar gemaakt. Voor nieuwe projecten zal de gemeente, waar dat juridisch mogelijk is, de voorwaarde stellen dat er aardgasvrij wordt gebouwd. De gemeente zal actief de mogelijkheden benutten die de toekomstige regelgeving (verwachte ingangsdatum 01-07-2018) zal bieden;
3. de gemeente zal in alle andere gevallen met de betrokken partijen in gesprek gaan om aardgasvrij bouwen maximaal te stimuleren;
4. na akkoord van de raad wordt dit onderwerp bij elke projectontwikkeling actief ingebracht.

Aanleiding

In het lopende coalitieakkoord heeft duurzaamheid een belangrijke plaats. Concrete doelen zijn het faciliteren van initiatiefnemers van grote duurzame-energieprojecten en het ontwikkelen van een realistische routekaart naar een energie neutrale gemeente. Op grond van ontwikkelingen in het Rijksbeleid en voorgenomen wetgeving is er voldoende aanleiding om een volgende stap te zetten. In 2013 is het Energieakkoord gesloten. Vervolgens heeft voormalig minister Kamp in de Energieagenda 2016 zijn visie gegeven hoe de doelstelling van een energieneutrale gebouwde omgeving in 2050 bereikt kan worden. Als vervolg daarop is een wetsvoorstel voor wijziging van de Warmtewet in voorbereiding. De verwachting is dat deze wijziging per 1 juli 2018 wordt vastgesteld.

Belang

We staan aan het begin van een energietransitie. Vanwege de effecten van het winnen en verbranden van fossiele brandstoffen op het klimaat en op de leefomgeving willen we onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen drastisch verminderen. Een groot gedeelte van onze energievraag komt van onze woningen en bedrijven. Hoewel in de bestaande bouw de grootste opgave ligt, vormt de nieuwbouwopgave een zogenaamd quick-win.

Door bij nieuwbouw geen aardgas meer toe te staan als energiebron, zetten we een eerste stap in een aardgasvrije woonomgeving. Door te anticiperen op de wijziging van de Warmtewet besparen onze inwoners onnodige kosten die ontstaan als bestaande leidingen weer moeten worden ontmanteld.

Centrale vraag

Hoe wil de gemeente stimuleren dat alle nieuwbouw aardgasvrij wordt gerealiseerd?

Beoogd maatschappelijk resultaat

De opgave om de bestaande bouw aardgasvrij te maken is groot. Het is daarom niet logisch deze nog groter te maken door nieuwe woningen en gebouwen aan te sluiten op aardgas. De komende vijf jaar worden in Nederland 230.000 nieuwe woningen gebouwd. In het regeerakkoord staat dat gedurende de regeerperiode jaarlijks minimaal 50.000 nieuwe woningen aardgasvrij worden gerealiseerd. Het is hiermee niet vanzelfsprekend dat nieuwbouwwoningen en gebouwen aardgasvrij worden opgeleverd. Het is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om waar mogelijk onze bewoners te behoeden voor de gevolgen van dit vraagstuk. Het is hiermee een duurzame en klimaatbestendige woonomgeving te bieden die niet langer afhankelijk is van fossiele brandstoffen en die onze woningen en gebouwen in een schone en duurzame manier voorziet van energie.

Kader

Voor dit voorstel gelden de volgende kaders:

Coalitieakkoord CDA, VVD en PvdA voor de raadsperiode 2013-2018

Gestreefd wordt naar energiezuinig bouwen, bij voorkeur gericht op energieneutraal of passief wonen. De volgende concrete maatregelen worden genomen:

- Faciliteren van initiatiefnemers van grote duurzame-energieprojecten.
- Een realistische routekaart ontwikkelen naar een energie neutrale gemeente.

Energieakkoord 2013

In september 2013 sloten meer dan 40 organisaties het energieakkoord. Het gaat om werkgevers, werknemers, natuur- en milieuorganisaties, maatschappelijke organisaties, centrale en decentrale overheden. Doelstelling van het energieakkoord is een besparing van het energiegebruik met gemiddeld 1,5 procent per jaar resulterend in een besparing van 100 petajoule in 2020. Verder wordt een toename van duurzame energie nagestreefd naar 14% in 2020 en 16% in 2023. Dit moet ook resulteren in meer dan 15.000 voltijdbanen extra.

Energieagenda 2016

Op 7 december 2016 informeerde voormalig minister Kamp de Kamer over de energieagenda naar een CO₂-arme energievoorziening. Met deze agenda beoogt het kabinet een helder en ambitieus perspectief te schetsen voor de transitie naar een betrouwbare, betaalbare, veilige en CO₂-arme energievoorziening.

Wetswijziging Warmtewet ten aanzien van verplichting aardgasaansluiting

Recent is een wetswijziging naar de Tweede Kamer gestuurd waarin de verplichting van een aardgasaansluiting voor nieuwbouw komt te vervallen. Men krijgt bij nieuwbouw een warmterecht in plaats van een aansluitplicht voor aardgas. De verwachting is dat deze wijziging per 1 juli 2018 doorgang zal vinden.

Bijdrage aan onze duurzaamheidsambitie

Het besluit stelt de gemeente in staat te werken aan haar doelstelling 'energie neutraal en klimaatbestendig in 2040-2050'. Door te beginnen met het stimuleren van aardgasvrij bouwen van woningen, recreatiewoningen, bedrijven en andere gebouwen, wordt aan dit doel bijgedragen.

Argumentatie

Argumenten voor aardgasvrije nieuwbouw

- Aardgasvrije nieuwbouw is in lijn met het collegeakkoord.
- Het voorstel van het college om waar mogelijk alle nieuwbouw aardgasvrij te realiseren anticipeert op de ambitie van het Rijk om in 2050 alle bestaande bouw van een alternatief te voorzien voor aardgas. Ook is dit een volgende stap in de energietransitie van de gemeente Schagen. Hiermee willen we voorkomen dat de opgave van de energietransitie wordt vergroot.
- In Noord-Holland Noord (NHN) wordt gezamenlijk met 17 gemeenten gewerkt aan een statement aardgasvrije nieuwbouw. Dit statement zorgt voor een gelijk speelveld voor ontwikkelaars, coöperaties en andere stakeholders. De verwachting is dat in het eerste kwartaal 2018 dit statement door alle 17 gemeenten wordt ondertekend.
- Op rijksniveau is de verwachting dat de wetwijziging van de Warmtewet per 1 juli 2018 is vastgesteld. Op dit moment geldt voor iedere woning en bedrijf de plicht om een gasaansluiting te realiseren. Deze wijziging beoogt dat deze aansluitplicht voor aardgas wijzigt in een warmterecht. Woningen en bedrijven moeten voorzien worden van een warmtebron.
- Als niets wordt gedaan zal nog een deel van onze nieuwbouw woningen en bedrijven op aardgas worden aangesloten. Een nieuw aan te leggen gasnetwerk heeft een levensduur van ongeveer vijftig jaar. Over die periode worden de kosten afgeschreven. Wanneer nu nog nieuwe netwerken zouden worden aangelegd is dat een desinvestering, voor zowel gemeente, netwerkbeheerder en eigenaren/bewoners.
- Investeren in aardgasvrije nieuwe woningen en gebouwen zorgt dat bewoners en eigenaren later niet geconfronteerd worden met extra transitiekosten om de woningen en gebouwen alsnog aardgasvrij te maken.
- Schagen anticipeert met dit besluit op de onontkoombare ontwikkeling naar een aardgasvrije woon- en leefomgeving. Helaas heeft de gemeente nog niet op alle gebieden de middelen om dit af te dwingen. Het gaat hier dan om gebieden waarvan zij geen grondeigenaar is, zoals de inbrei-locaties of uitzonderlijke gevallen zoals sloop/nieuwbouw waar al een gasaansluiting aanwezig is. Hiervoor moet de wijziging van de Warmtewet worden vastgesteld (de verwachting is 01-07-2018). Dat neemt niet weg dat de gemeente het gesprek met ontwikkelaars, voordat de omgevingsvergunning is aangevraagd, aangaat om hen te verleiden en te stimuleren om aardgasvrije nieuwbouw te realiseren. Immers de nieuwe tendens is dat bewoners en gebruikers van nieuwbouw verwachten dat er geen aardgas meer in de nieuwbouwwoningen en gebouwen aanwezig is. Het nu opleveren van een woning of bedrijfspand met aardgas is niet toekomstbestendig.
- Schagen heeft de mogelijkheid om aardgasvrije woningen en gebouwen te realiseren. De netwerkbeheerder Alliander ondersteunt het gemeentelijk beleid.

Maatschappelijk draagvlak

De nieuwe realiteit is dat steeds meer kopers van nieuwbouwwoningen en gebouwen verlangen dat hun woning of gebouw aardgasvrij is. Het leveren van een woning of pand met aardgas is niet toekomst bestendig, omdat deze gebouwen op relatief korte termijn getransformeerd moeten worden. Steeds meer mensen realiseren zich dit en vragen de ontwikkelaar naar de mogelijkheden voor een aardgasvrije woning of gebouw. Ook steeds meer (grote) bouwbedrijven en ontwikkelaars realiseren aardgasvrije woningen en gebouwen. De woningcorporaties in NHN, waaronder Wooncompagnie, ondersteunen deze gedachte ook.

Als kanttekening wordt wel de verhoogde investering genoemd. Dit wordt over een periode van ongeveer 15 jaar afgeschreven. Als tegenpool weerlegt de toenemende gasprijs dit. Dit neemt niet weg dat in deze beginnende fase in gezamenlijk overleg de mogelijkheden in kaart moeten worden gebracht.

Nu instappen bespaart op termijn de verwijdering van de dan niet meer gebruikte gasleidingen.

Financiële consequenties

Op voorhand is het lastig om te bepalen wat de financiële consequenties zijn. De bouwkundige- en installatie technische mogelijkheden en kosten zijn per project verschillend. Dit moet per project worden onderzocht.

Bouwkundig moeten woningen en gebouwen voldoen aan het Bouwbesluit. Het Bouwbesluit stelt steeds strengere regels ten aanzien van de isolatiewaarde van een gebouw (BENG = Bijna Energie Neutraal Gebouw in 2020).

De mogelijkheden en kosten voor de technische installaties voor een alternatieve warmtevoorziening zijn per project verschillend.

Risico's

- Financiële en personele consequenties zijn onbekend;
- Mogelijk externe expertise nodig om selectiecriteria bij aanbestedingen op te stellen.
- Voortvarend beleid kan leiden tot discussie in het planvormingstraject waardoor vertraging optreedt.

Communicatie van het besluit

Zowel de interne organisatie van de gemeente als de stakeholders, zoals ontwikkelaars, woningcorporatie en netwerkbeheerders, worden op de hoogte gesteld van dit standpunt. Het besluit wordt via de pers bekendgemaakt.

Voorgesteld wordt om in de begroting van de Energieagenda 2018 een campagne op te nemen die gericht is op de communicatie naar inwoners en ondernemers. De Energieagenda 2018 zal in het eerste kwartaal van 2018 door het college worden vastgesteld.

Realisatie van het besluit

Om de ambitie aardgasvrije nieuwbouw waar te maken is het noodzakelijk om de acties te bepalen die de betrokken partijen uit gaan voeren, inclusief de inbedding in de werkprocessen. Deze acties worden na het vaststellen door de raad met alle partners in gezamenlijk overleg verder uitgewerkt.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

De heer N.H. Swellengrebel

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen